

Gårdsnytt 3/2013

Enebybergs Gårds Förening

Innehåll

<i>Kulturbiennalen i Danderyd 2013</i>	1
<i>Ordförandens ord</i>	2
<i>Kulturarvsdagen och Kulturbiennalen i Danderyd 2013</i>	3
<i>Dagermanskulpturen</i>	3
<i>Konstrundan Danderyd</i>	4
<i>Kultur och kulturhus i Enebyberg – en tillbakablick</i>	5
<i>Förmånserbjudande om medlemskap!</i>	8
<i>EGF:s program under Kulturbiennalen i Danderyd 2013</i>	8
<i>Om Jonas Gardells författarskap</i>	9
<i>Fribiljetter till Jonas Gardells framträdande den 8 september</i>	10
<i>Midsommarfirandet på Enebybergs gård</i>	10
<i>Gösta Gustaf-Janson</i>	12

Ett tiotal ideella föreningar däribland Enebybergs Gårds Förening samt Svenska Kyrkan i Danderyd har som tidigare nämnts i Gårdsnytt gemensamt tagit på sig ansvaret för att planera och genomföra eller låta genomföra Kulturbiennalen i Danderyd 2013.

Biennalen genomförs under tiden 7 till 15 september, under två veckoslut och mellanliggande vardagar. Huvuddelen av arrangemangen under biennalen genomförs på ideell grund av de medverkande föreningarna och organisationerna. Ett 40-tal arrangemang kommer att genomföras av nästan lika många föreningar under biennalen. Därtill kommer nätverket Danderyds Konsthalls konstrunda med öppet hus hos mer än 60 av nätverkets redan närmare 200 medlemmar.

Biennalen invigs lördagen den 7 september med ett omfattande program på Danderyds gymnasium. Avslutningen äger rum söndagen den 15 september och är förlagd till Djursholm.

Söndagen den 8 september är Enebybergs Dag. Då har Enebybergs Gårds Förening dels en 1700-talsmåltid med underhållning på Enebybergs gård i vår krögares, Paul Degens regi. På eftermiddagen samma dag, den 8 september, har föreningen glädjen att se Jonas Gardell som sin gäst med ett framträdande på Danderyds gymnasium under rubriken *Torka aldrig tårar utan handskar*. Den tredje delen av hans trilogi med samma namn, *Döden*, har nyligen kommit ut.

Biennialprogrammet i sin helhet bifogas detta nr av Gårdsnytt. Det kommer också att finnas tillgängligt på kommundelsbiblioteken, i kommunens infocentrum i Mörby C samt i flera större butiker i Danderyd. Det finns också på biennialens hemsida www.kulturbiennalen.se liksom på vår förenings hemsida www.enebyberg.com.

Jan Olof Carlsson

Ordförandens ord

Kära gamla, nya och blivande föreningsmedlemmar!

Vår medlemstidning kommer ut med fyra nummer per år. Under de senaste åtta åren har ett nummer, det sista för året, delats ut till alla hushåll i Enebyberg, övriga nummer till föreningens medlemmar.

I år genomförs som det framgått på många sätt en Kulturbienal Danderyd i vilken vår förening är engagerad på flera sätt. Vi har därför valt att dels knyta an innehållet i föreliggande nummer av vår tidning till kulturbienalen, dels dela ut den till alla hushåll i Enebyberg. Dessutom bladar vi in biennialens program i tidningen.

Under hela veckan genomförs ett 60-tal arrangemang av lika många föreningar i Danderyd. Se Biennialens program! Samordningen av alla dess arrangemang har för övrigt letts av vår förenings vice ordförande Anita Andersson, som gjort en mycket stor och värdefull insats för att förverkliga biennialen.

Söndagen den 8 september är Enebybergs dag under Kulturbienalen i Danderyd. Då genomför vår förening dels en 1700-talsmåltid med underhållning på Enebybergs gård dels ett framträdande av Jonas Gardell, uppvuxen i Enebyberg, på Danderyds gymnasium.

En annan omfattande och betydande del av biennialprogrammet är nätverket Danderyds Konsthalls konstrunda med besök hos mer än 60 danderydskonstnärer i deras hem eller ateljéer. En särskild konstrundekarta kommer att finnas tillgänglig på biblioteket på Träffpunkten i Enebyberg. Åtta av konsthallens konstnärer hör hemma i Enebyberg, dessa presenteras längre fram i detta nummer av Gårdsnytt.

Välkomna till en innehållsrik och spännande Kulturbienal i Danderyd!

Jan Olof Carlsson

Kulturarvsdagen och Kulturbiennalen i Danderyd 2013

Runt om i Europa arrangeras kulturarvsdagar varje år som en del av Europarådets och Europeiska kommissionens gemensamma program European Heritage Days. Syftet är att skapa förståelse och intresse för kulturarv och kulturmiljöer.

I Sverige kallas evenemanget Kulturarvsdagen och äger alltid rum den andra söndagen i september. Temat för 2013 är *Människors mötesplatser*. Vilka är människorna bakom platserna och vilka historier finns att berätta?

Ansvar för de lokala arrangemangen i Danderyd vilar på de fyra hembygdsföreningarna, som sedan flera år genomför dagen i samarbete och under ledning av en av föreningarna. Kulturbiennalen i Danderyd genomförs som bekant i år under tiden 7 till 15 september. Hembygdsföreningarna har därför beslutat att årets kulturarvsdag samordnas med Enebybergs Gårds Förenings kulturbiennialprogram. Söndagen den 8 september anordnas en 1700-talsmåltid på Enebybergs gård med förutom måltiden ett matkulturhistoriskt kåseri och Bellmansvisor. Enebybergs gård är en mötesplats för människor om vilken många historier finns att berätta.

Måndagen den 9 september har Enebybergs skolor inbjudits till Enebybergs gård. Det kommer att berättas om livet förr på och kring gården. Det blir fakta och fantasi kring dåtid och nutid.

Programmen annonseras på annan plats i denna tidning och i kulturbiennialens programblad.

Jan Olof Carlsson

Dagermanskulpturen i hamn

I föregående nummer av Gårdsnytt har vi informerat om initiativet till att finansiera och anskaffa en skulptur till minnet av Stig Dagerman, som intill sin bortgång levde och verkade i Enebyberg.

Ett uppdrag med inbjudan att stödja projektet delades under försommaren ut till alla hushåll i Enebyberg av medlemmar i Enebybergs Gårds Förening, EGF, och föreningen Enebybergsbibliotekets vänner.

Det erforderliga beloppet var 250 000 kr. De två föreningarna har skjutit till 10 000 kr var och Danderyds kommun 80 000. Resterande medel har skänkts av enskilda personer, organisationer och företag.

Uppdraget att skapa skulpturen har lämnats till konstnären Lars Kleen. Den kommer att placeras i Stig Dagermans Park och planeras att invigas söndagen den 9 november. De som bidragit till skulpturen kommer att få en personlig inbjudan.

Modell Lars Kleen

Konstrundan Danderyd

Helgerna 7-8 och 14-15 september 2013

Mer än 60 konstnärer öppnar sina ateljéer för besök. Konstrundans mobil på bilden uppe till höger kommer att finnas där. En danderydskarta med alla konstnärer inlagda finns att hämta på bl a biblioteket, Träffpunkten på Eneby Torg. Arrangör är Danderyds Konsthall, www.danderydskonsthall.com. Här följer de åtta enebybergskonstnärerna i Konstrundan med exempel på deras verk.

Monica Zetterström
Textil och måleri
Hjortrongränd 6
Enebyberg
0704 67 41 25
Brodera.mera@telia.com
www.broderamera.nu

Gabriella Zaunders
Måleri och foto
Kvartersstugan, Hallongränd
Enebyberg
0707 52 30 36
christina.froling@gmail.com

Inger Åhr
Måleri, brickor m.m.
Kvartersstugan, Hallongränd
Enebyberg
0720 31 77 56
inger@ahrdesign.se
www.ahrdesign.se

Ulla Nilsson
Måleri, skulptur (stengods),
konsthantverk
Östra Banvägen 42 A
Enebyberg
08 7581682
0702 23 52 99
ulla.nilsson.etv@telia.com
www.ullanilsson.se

Lars af Sillen
Måleri – figurativt
Kvartersstugan, Hallongränd
Enebyberg
0707 82 52 50
probusfritid@telia.com
www.probusfritid.se

Chinna Giertz
Måleri, akvarell
Blidövägen 26
Enebyberg
0705 93 15 79
chinna.giertz@gmail.com

Kerstin Brandt
Akvarell och olja
Kvartersstugan, Hallongränd
Enebyberg
0730 33 41 87
kbrandt@glocalnet.net

Gisela Beckius
Måleri
Kantarellgränd 17
Enebyberg
0727 30 48 63
gisela@beckius.nu
www.giselabeckius.com

Kultur och kulturhus i Enebyberg – en tillbakablick

När Enebybergs villasamhälle började växa fram för över hundra år sedan var det till stor del arbetare, hantverkare och lägre tjänstemän som flyttade in. Arbetarna på LM Ericsson fick hjälp till lån från företaget. Det gällde också kring nittonhundra-trettio-talet för SLO – Stockholms läns Omnibus AB – att konduktörer och andra anställda kunde låna till sitt egna hem från företaget. Tomterna var stora och där kunde man odla bär och grönsaker. Det fanns många småföretag som drevs inom familjen med små resurser. Med tanke på arbetsförhållanden, vardagslivet och att mycket av samhällsfunktionerna sköttes ideellt kunde det kanske finnas så mycket tid och ork över för kultur, fritid och nöjen. Berättelser från förra århundradets Enebyberg visar dock att kultur- och nöjesutbudet blomstrade och att det på plats i själva Enebyberg var större än vad vi har här i dag. Det fanns en bildningstörst och delvis andra former för social gemenskap.

Skolan, kyrkan och lärarna

Som i många nybyggarsamhällen var prästen och lärarna bygdens kulturarbetare. Kyrkan låg i Danderyd men det hölls också gudstjänster på biografen och i Enebybergs skola (nuvarande Enebyskolan). Enebybergs kristliga alliansförening bildades 1918 och startade söndagsskola och syförening i en villa. När söndagsskolan växte hyrde man in sig på bion. Föreningen som ändrade namnet till Enebybergs Missionsförening byggde sitt eget missionshus 1928 i hörnet nuvarande Österängsvägen – Skolvägen. Missionssalen eller Missionshuset bytte senare namn till Enebykyrkan. I min barndom hade Svenska Kyrkan gudstjänst där en gång i månaden. 1977 stod nya Enebykyrkan klar vid Eneby torg och Missionshuset kunde omvandlas till privatbostad. 1959-2006 hade Svenska kyrkan i Danderyd egen kyrka i Enebyberg på Slättervägen, Mariakyrkan. När den upphörde startade ett ekumeniskt samarbete mellan Svenska Kyrkan och Missionsförbundet, numera Eumeniakyrkan, i Enebykyrkan under namnet Kyrkan i Enebyberg. I dag har Enebykyrkan med Träffpunkten och biblioteket vid Eneby torg blivit ett litet kulturhus. Där finns utställningar, författaraftnar, olika kulturprogram förutom det mer traditionella gudstjänstlivet.

Bland lärare att nämnas som kulturspridare finns bland andra Olof Wiklund, Lisa Wahlgren, Sven Gylje och Sven Samuelsson.

Olof Wiklund var en eldsjäl när det gäller folkbildning – han kom 1912 som folkskollärare till Enebyberg och startade skolbibliotek 1913 och folkbibliotek för ungdom och vuxna i skolans lokaler 1914. 1919 grundar han föreläsningföreningen som hade program varannan gång i gymnastiksalen i Enebybergs skola och varannan gång i Kyrkskolan i Danderyd. Gamla enebybergare har berättat hur gymnastiksalen fylldes när upptäcksresanden Sten Bergman berättade och visade bilder eller omkring år 1923 när man för första gången i Enebyberg skulle höra radio offentligt. I början av 1930-talet minskar intresset och 1932 beslutas att lägga ner föreningen. Det minskade intresset förklaras med konkurrens från radio och att det blivit bättre kommunikationer till Stockholm. Pianot som var köpt till Enebyberg får vara kvar och användas av skolan och dem som hyr lokalen.

Som ovan nämnts startade Wiklund också ett folkbibliotek i skolans lokaler. Sven Gylje var en annan folkskollärare och eldsjäl som drev biblioteket i 20 år. Många i dag äldre enebybergare minns hur Sven Samuelsson visat oss tillrätta i böckernas värld. Han var som folkskollärare också bibliotekarie först 8 timmar i veckan och senare 6 timmar. Under hans tid flyttades biblioteket från skolan till Folkets Hus 1955.

Lisa Wahlgren (1894 – 1977) tjänstgjorde som småskollärarinna vid Enebybergs skola från 18 års ålder och ryckte in som vikarie i Danderyd långt efter sin pensionering. När hon föddes bodde familjen på Enebytorp, beläget i sydligaste Enebyberg och en utgård till Enebybergs gård. När hon var tio år var torpet friköpt, lantbruket utvidgat och hade som huvudbyggnad den nybyggda villan Anneberg, uppkallad efter Lisas mamma Anna. Där bodde Lisa hela sitt liv. Huset är nu rivet men

namnet lever kvar som namn för hela bostadsområdet. Lisa Wahlgren var starkt engagerad i bygdens kulturhistoria både i sin lärargärning och för hembygdsforskningen.

Biografen

Enebyberg hade biograf redan 1916. Byggnaden finns kvar i hörnet Österängsvägen – Gethagsvägen. Enebybergs Gårds Förenings skrift nr 8 ”Enebybergs-Biografen 1916-1967 – 51 år med Kärlek, Spänning, Humor, Sång och Musik” inleds med ett citat från Svenska Dagbladet 1933 ”Filmen är vår tids – maskinålderns – folkkonst. Detta är dess styrka liksom dess svaghet. Den har större möjligheter än både litteratur, musik och bildande konst att påverka den stora publiken”. I skriften berättar Curt Strömblad inte bara enebybergsbions historia utan gör också en kulturhistorisk resumé om biofilm i allmänhet. Klart är att bion med sina filmer var en viktig del i enebybergarnas kulturliv. Den var också en viktig samlingslokal och mötesplats. Där hade de frikyrkliga söndagsskola och kyrkliga gick på julotta och andra gudstjänster. Pingstväckelsens stora Lewi Pethrus och sångaren Einar Ekberg hade sitt möte på biografen 1925 när de kom till Filadelfias utpost i Roslags Näsby. Där var också fackliga möten. I augusti 1923 hade lantarbetarförbundets lokala avdelning besök av sin förbundsordförande med stor uppslutning av lantarbetarna och statarna i Enebyberg med omnejd och det står i protokollet att ”många kamrater hade tagit med sina hustrur”.

Folkets Hus

Bristen på samlingslokaler var stor och 1913 bildades en folketshusförening bildades för att få en egen lokal till arbetarrörelsens sammankomster. Efter ett uppehåll 1916 -1928 återupptogs verksamheten. En tomt inköptes vid nuvarande Gethagsvägen. Medlemmarna arbetade frivilligt och idogt på sin fritid och efter några år stod en tvåvåningsbyggnad klar. Folkets Hus invigdes i december 1934 i närvaro av statsministern Per Albin Hansson. Arbetarrörelsen hade fått ett hem för sina föreningsammansamlingar. Folkets Hus blev också under dess första halvsekel en central mötespunkt för alla enebybergare och olika föreningar. Där fanns lottor, bridgeklubb, teatersällskap, Jehovas vittnen, Röda Korset, Slöjdgillet, basarer, lekskola och privata födelsedagskalas. Även musikskolans konserter och barnavårdscentral hyrde in sig där. Danstillställningar hade varit den främsta inkomstkällan för drift och underhåll men när de minskade i lönsamhet försämrades ekonomin. 1958 såldes Folkets Hus till kommunen och nio år senare upplöstes folketshusföreningen. 2005 revs huset och idag är den forna folketshustomten bebyggd med privata villor.

Arbetarrörelsen

I inledningen skrev jag om de tidiga enebybergarnas bildningstörst. Lantarbetarnas fackförbund i Enebyberg och Roslags-Näsby, som organiserade lantarbetare och statare, ville sätta sig in i det kommunala arbetet. Av deras mötesprotokoll 1921 framgår att de drömde om studiekлубb och bibliotek. Resurser och tid var begränsat så det blev bara inköp av någon enstaka bok och upplysande föredrag på månadsmöten. När Arbetarnas Bildningsförbund, ABF, bildade en lokalavdelning i Enebyberg 1934 fick den överta det lilla bokbestånd som den nedlagda Enebybergs socialdemokratiska ungdomsklubb hade samlat. ABF fick två skåp och utrymme i Folkets Hus och biblioteket sköttes ideellt av Elsa Eriksson, ”enebybergskungen” Petrus Erikssons fru.

ABF hade en stark ställning i Enebyberg under Folkets Hus-tiden och kunde då betyda mycket för kultur och folkbildning i samhället. En broschyr från 1956-57 presenterar kurser i engelska, tyska, dragspel, gitarr, allmogemusik, kommunalkunskap, organisationskunskap, deklarakurs, fotocirkel, hobbykurs i målning och porslinsmålning. Det står också att andra kurser kommer att anordnas. Bl a nämns maskinskrivning, en kurs i sömnad och en i trädgårdsskötsel.

Under den riksomfattande kampanj för att öka vuxnas kunskaper i engelska som bedrevs via studieförbund och Sveriges Radio TV med kursböckerna Start 1 och Start 2 i början av 1960-talet (?) gick många medelålders och äldre enebybergare på ABF-kurs i Folkets Hus, även de som av ideologiska skäl kände visst avstånd till ABF.

”Enebybergskungen”, EIF och Lars Hillring

Petrus Eriksson har nämnts. Han levde 1893-1985 och har inte utan skäl kallats ”Enebybergskungen”. Han var engagerad i tomtförsäljningen, var med och startade idrottsföreningen EIF, var dess ordförande de första fem åren 1914-19 och var med och byggde idrottsplats först vid Getbetet och senare uppe i västra Enebyberg. Han var ordförande i Enebybergs arbetarekommun, Enebybergs arbetslöshetskommitté, och i municipalnämnden från 1935 tills den upphörde 1945. Han var med i arbetet för Folkets Hus både praktiskt och politiskt. Hans namn lever kvar i EIF i namnet på den stipendiefond som grundades sedan han 1974 skänkt 50 000 kronor. Han var slöjdlärare och har givetvis där gjort en kulturgärning genom att under 35 år ge generationer av elever färdigheter för hantverk, men hans största kulturgärning torde vara att som engagerad samhälls- och idrottspolitiker skapa förutsättningar för folkbildning och kultur i sitt närsamhälle.

EIF ger sedan 1917 ut ett medlemsblad där Lars Hillring (1925-2008) långt innan Enebybergs Gårds Förening bildades 1979 under sin aktiva tid hade kulturhistoriska artiklar om livet i gamla Enebyberg. Mycket av grunden till den dokumentation i text och bild som Enebybergs Gårds Förening har är samlat från EIFs medlemsblad genom Hillrings forskning och förmedling.

Musiken

Musiken fanns förstås som en del i kulturen i Enebyberg. I bondesamhället var det dans bort i vägen – dvs. i vad som i dag motsvaras av hörnet Gamla Norrtäljevägen och Gamla Täbyvägen. Smeden Ekström spelade fiol och Ekström vals finns nertecknad. När föreningslivet på 1910-30-talen behövde pengar ordnades danser på dansbana i samhället, på bion och när Folkets Hus blev klart var det dans där. Där fanns Svasses orkester med Svasse, Sven Burström från Björkvägen. För barnen var det fest varje sommar under en period i slutet av 1940-talet när det var danslekar i Slöjdgilletts regi med farbror Henrik på ängen där Hagaskolan nu ligger och man fick saft och bulle. 1950-talets ungdomsmusik med dixie hade utövare i Enebyberg, Storyville Creepers med bl. a. bröderna Ekelund från Fenixvägen kan nämnas. Jazzklubben Woodpeckers höll till på Folkets Hus.

Ester Andersson, gift Westblad, var folkskollärare i Enebyberg 1917-1957. Hennes skolkör var framgångsrik. Många barn gick också och tog pianolektioner hos Brita Nordin på Norrhagsvägen. Kulturskolans föregångare Danderyds musikskola blev populär bland skoleleverna från slutet av 1940-talet och framåt.

Täby-Enebybergs Orkesterförening spelade klassisk musik. Där var Gösta Sandström eldsjelen. Han var enebybergare som arbetade på bussbolaget innan han blev heltidsmusiker, musikskolerektor och riksspelman. Violinbyggarna Erik och Bengt Lindholm, far och son, på Västerängsvägen hade sin ateljé i Stockholm men kunde också sprida musikkultur på hemmaplan.

Med de lokaler som finns i Enebyberg i dag är det skolan och Enebykyrkan med Träffpunkten som får bli centrum för musikupplevelser och gemensam sång- och musikutövning.

Avslutande ord

Kultur – folkbildning, att få verktyg att lära känna sig själv och sin miljö, kulturupplevelser som skapar engagemang och berör. En sådan här tillbakablick visar att för att få uppleva kultur tillsammans så krävs mötesplatser, lokaler och en bra kulturpolitik. Det är också något som säkert kommer att lyftas fram i den nu aktuella Kulturiennalen i Danderyd.

På biblioteket i Träffpunkten vid Eneby Torg finns från 2 september och tre veckor framåt Enebybergs Gårds Förenings utställning Kultur i Enebyberg – en tillbakablick.

Anita Andersson

Förmånserbjudande om medlemskap!

Bli medlem NU i Enebybergs Gårds Förening! Föreningens ändamål är bl a att i samarbete med Danderyds kommun främja Enebybergs gårds möjligheter att vara en samlingsplats för olika kulturella aktiviteter särskilt för de boende i Enebyberg. Föreningen genomför en omfattande verksamhet med ett femtontal program varje år. Det mest uppmärksammade är föreningens midsommarfirande på Enebybergs gård som i år besöktes av omkring 1000 deltagare.

Föreningen har omkring femhundra av hushållen i Enebyberg som medlemmar och är därmed den relativt största av hembygdsföreningarna i Danderyd. Men det finns utrymme för fler! Särskilt för dem som tycker det är viktigt att säkerställa Enebybergs gårds existens och fortbestånd som en välskött samlingsplats för de boende i villastaden Enebyberg.

Är Du nyinflyttad? Föreningen ger Dig möjlighet att få veta mer om Din nya miljö och dess historia.

- Visste Du att det fanns femton livsmedelsaffärer i Enebyberg?
- Hur såg det ut där Du bor för 100 år sedan?
- Var hade Enebybergs frivilliga brandkår sitt spruthus?
- Var låg dansbanan och var låg skjutbanan?
- Visste Du att Enebyberg hade en egen omnibusstrafik till Stockholm och att den växte till nästan SL:s nuvarande trafik i NO Stockholms län?

Allt det och mycket mer får Du höra om på föreningens arrangemang och läsa om i föreningens skrifter. Då kan Du också träffa och lära känna andra enebybergsbor, unga och gamla, nyinflyttade och väl inbodda. Våra arrangemang annonseras i vår medlemstidning Gårdsnytt och på vår hemsida, och affischeras på bl a ett tiotal anslagstavlor i Enebyberg.

Du som ännu inte blivit medlem i föreningen erbjuds nu ett medlemskap som gäller tom 2014. Medlemsavgiften är 100 kr för familj och 75 kr för ensamstående per år. Föreningens plusgiro är 114667-9.

Välkommen!

EGF:s program under Kulturbiennealen i Danderyd 2013

Redan måndagen den 2 september öppnas föreningens utställning *Kultur i Enebyberg – en tillbakablick* på biblioteket Träffpunkten på Eneby Torg. Utställningen visas tom lördagen den 21 september.

Söndagen den 8 september kl 12.00 (gästerna ombeds infinna sig i tid!) serveras en 1700-talsmåltid på Enebybergs gård. Kulturhistorikern Edward Blom, känd från bland annat TV, inleder med att berätta om 1700-talets mat och dryck under rubriken

Korngröt, kräftpudding och punsch. Under måltiden underhåller Jan O Berg med Bellmansvisor.

Bord bokas hos gårdens krögare Paul Degen tel. 0703 276737 från onsdagen 28 augusti. Pris 275 kr.

Samma dag kl 15.30 framträder Jonas Gardell på Danderyds gymnasium under rubriken "Torka inga tårar utan handskar". Jonas

Gardell säljer och signerar sina böcker efter framträdandet.

Fribiljetter kommer att finnas att hämta på Information Danderyd i Mörby C och på biblioteket i Träffpunkt Enebyberg från måndag 2 september kl. 17.00. En person får hämta högst två biljetter.

Ett antal biljetter är reserverade för medlemmar i Enebybergs Gårds Förening. Dessa biljetter delas ut så långt de räcker med

en biljett per enskild medlem eller två per medlemsfamilj lördagen den 31 augusti på biblioteket Träffpunkten, under ordinarie öppettid 11-14.

Måndagen den 9 september inbjuds Enebybergs skolor till Enebybergs gård. Föreningen berättar om livet på och kring gården, och eleverna letar minnen och spöksår. Det blir fakta och fantasi kring dåtid och nutid. Endast förbokad deltagande.

Edward Blom

Jonas Gardell (foto Thron Ullberg)

Om Jonas Gardells författarskap

Jonas Gardell, född 1963, växte upp i Enebyberg. Han är författare, dramatiker och komiker.

Foto Thron Ullberg

Jonas Gardell debuterade 1985 med romanen *Passionsspelet* och har sedan dess skrivit ett femtontal böcker. Han utnämndes i december 2007 till teologie hedersdoktor vid Lunds universitet med motiveringen:

"Genom hela hans författarskap finns ett fokus på marginaliserade människor i utanförskap, som genomsyras av försvar för mänsklig värdighet och mänskliga rättigheter. Få människor kan som han samla människor över generationsgränser

och kombinera humor och allvar med en träffsäkerhet som gör honom till en viktig samhällskommentator och kritiker".

I februari 2013 utnämndes Jonas Gardell till medicine hedersdoktor vid

Linköpings universitets medicinska fakultet "För sin mångfasetterade beskrivning av ett mörkt kapitel i svensk medicinsk historia".

Bland hans övriga utmärkelser:

- Prix Futura för En komikers uppväxt, 1992
- Frödingstipendiet, 1994
- 3 Guldbaggar för Pensionat Oskar, 1996
- Humanistpriset till Tage Danielssons minne, 1996
- Stora svenska talarpriset, 1998
- Teologie hedersdoktor vid Lunds universitet, 2007
- TV-priset Kristallen för serien De halvt dolda, 2009
- Årets svensk 2012 (av nyhetsmagasinet Fokus för sin roman och tv-serie *Torka aldrig tårar utan handskar*).
- Årets homo, Gaygalan 2013. Hans roman- och tv-serie *Torka aldrig tårar utan handskar* fick pris för bästa bok, bästa tv-program, bästa duo och årets tv-stjärna.
- Medicine hedersdoktor vid Linköpings universitets medicinska fakultet, Hälsouniversitetet, 2013
- *Torka aldrig tårar utan handskar: 1. Kärleken* utsedd till Årets vuxenbok 2012 av Svenska Bokhandelsmedhjälpareföreningen
- "Torka aldrig tårar utan handskar" utsedd till bästa dramaserie vid Series Mania-festivalen i Paris
- Nominerad till Stora Ljudbokspriset 2013 för inläsningen av *Torka aldrig tårar utan handskar*
- Läkerols kulturpris "Voice of the year", 2013

Fribiljetter till Jonas Gardells framträdande den 8 september

Jonas Gardell har generöst ställt sig till förfogande för att utan gage framträda i Enebybergs Gårds Förenings regi i samband med Kulturbiennalen i Danderyd 2013.

Framträdandet äger rum på Danderyds gymnasium och börjar kl 15.30 **men platserna skall vara intagna kl 15.20**. Det varar omkring 45 min. Biljetter kommer att finnas tillgängliga enligt följande:

För medlemmar i Enebybergs Gårds Förening på Enebybergs bibliotek lördagen den 31 augusti under bibliotekets öppettid kl 11-14.

För övriga danderydsbor

Dels på Enebybergs bibliotek, dels på Danderyds kommuns information i Mörby Centrum från måndagen den 2 september kl 17.

För alla gäller att endast två biljetter får hämtas ut av varje person.

Midsommarfirandet på Enebybergs Gård

I strålande sol avhölls traditionsenligt Enebybergs Gårds Förenings midsommarfirande i trädgården bakom gårdsbyggnaden. Efter föreningens många kontakter med kommunen (i år igen) hade den nye parkentreprenören lagt ned ett omfattande arbete för att snygga till trädgården.

Majstången reses

Här kommer barnen med blommor

Majningen av stängen påbörjades vid niotiden på morgonen. Små patruller från de närboende bärande på blomsterknippen anlände i jämn ström. Stängen var färdig att resas vid 11-tiden och hela proceduren gick galant. Vid ett-tiden vidtog Danderyds Folkdanslags eleganta uppvisning och senare barnens lekar kring majstången. Arrangemanget var som vanligt mycket välbesökt, återigen med ett förmodligen rekordstort antal besökare. Varje ledig gräsyta var intagen med filtar, picknickkorgar, barnvagnar och fällstolar. Allt löpte väl hela tiden och många gamla bekanta gavs tillfälle att språka med varandra om äldre tider kan man tro. Många dröjde sig kvar i trädgården i det fina vädret långt efter att programmet avslutats.

Margareta och Mats Westerdahl med medarbetare gjorde som vanligt och för 16 gången ett stort arbete med både planering och koordinering av hela programmet och med servering av kaffe och till stor del hembakta bullar och kakor. Kaffetermosarna tog ideligen slut och måste fyllas på. Stort tack från föreningen och från alla som deltog i midsommarfirandet!

Stort tack också till ICA Eneby Torg som sponsrade vårt midsommarfirande med glass och godis till barnen och deras lekar. Varmt tack också till alla dem som ställde upp under förmiddagen och plockade blommor och klädde och reste majstången!

Anita Andersson

Enebybergs Gårds Förening
www.enebyberg.com
Plusgiro 114667-9

C/o Jan Olof Carlsson
Fenixvägen 5, 182 46
Enebyberg

Gårdsnytt
Redaktör Johanna Haddäng
Tryck Stockholms Läns
Grafiska

Har du bytt adress? Meddela Din nya adress
till föreningens registeransvarige
Ove Israelsson
Cedervägen 33
182 48 ENEBYBERG
Ove_Israelsson@telia.com
08-758 87 53

Gösta Gustaf-Janson

Författaren **Gösta Gustaf-Janson** föddes den 6 november 1902 i Saltsjö-Duvnäs och avled i Båstad den 18 september 1993. Gösta Gustaf-Janson växte upp i Djursholm och var son till författaren Gustaf Janson och författarinnan Emmy Hagberg. Gösta Gustaf-Janson ligger begravd på Djursholms begravningsplats.

Gösta Gustaf-Janson bodde under sin levnad på flera platser, bl a i Enebyberg. År 1951 köpte han fastigheten Västra Banvägen 55 av enebybergspionjären Petrus Eriksson och bodde här under många år. På bilden nedan skymtar författarens skrivarstuga till vänster.

Gösta Gustaf-Jansons författarskap kännetecknas av en säker karaktäriseringskonst och styrkan ligger framförallt i personskildringen. Bland litterära influenser fanns Hjalmar Söderberg och Sigfried Siwertz. Hans böcker utspelar sig ofta i Rydsholm, vilket i verkligheten motsvaras av Djursholm.

Med åren fick han stämpeln ”underhållnings-författare” på sig men det var inget han skämdes för. Några av hans mest kända verk är *Gubben kommer* 1934 och *Stora Famnen* 1937 samt den starkt självbiografiskt färgade romanen *Stampen* 1951. *Mosters millioner* utspelar sig i Enebyberg och södra Schweiz år 1973. Ett flertal av hans romaner har filmats bl a *Pärlemor* från 1961 med huvudrollen spelad av Inga Tidblad.

Gösta Gustaf-Jansons hem Västra Banvägen 55. (Foto Nils Sporrong)

Nils Sporrong
